

FLETORJA E KLERIT KATOLIK

— — — — — TË SHQYPNËS — — — — —

— — — — — ○ — — — — —

PERMAJTJA E LANDEËS

Instructio de disciplina cleri et populi.

I. De disciplina cleri.

I. Quae clericis vitanda sint	fage 50
II. Quae clericis facienda sint	« 53
III. De exercitiis spiritualibus	« 54
IV. De studiis et conferentiis pastoralibus	« «
V. De residentia	« 56
VI. De oboedientia et unione Episcopum inter et clerum servanda	« 57
VII. De agendi ratione circa res politicas	« 59

II. De disciplina populi.

I. De vita populi religiosa et morali	« 61
II. De sanctificatione dierum dominicorum et festorum	« 65
III. De religiosa institutione populi	« 66
IV. De educatione iuventutis et de scholis	« 67
V. De ieiunio ecclesiastico et de abstinencia	« 68
VI. De missionibus	« 69
VII. De actione catholica	«

Instructio de officio decani foranei	« 73
--	------

Instructio de archivo paroeciali	« 78
--	------

Epistola Episcoporum Alban. ad clerum Dyrrhachiensem	« 82
--	------

Casus conscientiae propositi pro conferentiis pastoralibus anno 1923 solvendi	« 88
---	------

SHKODER

Shtypshkroja e Zojës së Papërlëme

1923

BIBLIOTHEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

FLETORJA E KLERIT KATOLIK

===== TË SHQYPNËS =====

INSTRUCTIO

EPISCOPORUM ALBANIENSIIUM

DE DISCIPLINA CLERI ET POPULI.

Nos omnes in Christo baptizati unum corpus efficimur, dicente Apostolo: „Vos autem estis corpus Christi“ (I Cor. 12. 27). Quemadmodum se habent membra ad corpus unicum naturale, ita et nos in uno Christi corpore convenimus mystico; et sicut illud et anima et corpore conflatur, ita et hoc ex unione cleri populi resultat. Quapropter sicut humanum corpus concutitur et patitur, si aut anima affligitur aut corporis membra infirmantur, eodem modo hoc Christi corpus mysticum patitur atque angitur, si vel ecclesiastica vel laicalis pars peccando infirmatur.

Quare Nos Episcopi Albanienses in conventu generali Scodrae diebus 27 - 28 - 29 Aprilis habito ad disciplinam ecclesiasticam tum cleri tum populi tuendam ac fovendam, et Conciliis oecumenicis ac provincialibus novoque Iure innixi, utrique huius mystici corporis parti, clero et populo, saluberrimis medicis ad nos sive depellendos sive cavendos opportune subvenire cupientes, haec quae sequuntur speciali modo observanda praecipimus.

I. DE DISCIPLINA CLERI.

Cum status clericalis requirat a suis addictis, ut sint exornati virtutibus ac vitiis immanes, secundum illud Spiritus Sancti „Diverte a malo et fac bonum“ (Ps. 33. 15), etiam sacerdotibus alia sunt fugienda et alia agenda.

I. Quae clericis vitanda sint.

1. — Fugienda sunt sacerdoti etiam levia delicta: „qui spernit modica, paulatim decidet.“ (Eccli. 19. 1.)

2. — Caveat sacerdos a spiritu superbiae, per quem peccatum intravit in mundum! Homini superbo resistit Deus, et ipse homo denegat superbo aestimationem veram. Ne sacerdos appetat honores saeculi et familiaritatem cum mundanis devitet.

3. — Procul absit a sacerdotibus avaritia, cum nimirum Deus Dominus sit pars haereditatis eorum; et sedulo advigilent, ne auri cupiditate correpti, ecclesiasticam dignitatem minoris quam cetera vitae genera faciant; sed iuxta Apostoli monitum — habentes alimenta et quibus tegantur — his contenti sint, ne in tentationem incidant et in laqueum diaboli. Nullam igitur miserae parochianorum paupertati in extorquendis decimis violentiam adhibeant, ne sanguis subditorum de manibus eorum requiratur. (Conc. I. Alb. p. 72.)

4. — Caveant clerici a nimia dilectione erga propinquos, ne in altiore statum illos extollere curent, neque redditus ecclesiasticos, qui sunt patrimonium pauperum et ecclesiarum, propinquis inordinatè largiantur.

5. — Caveant clerici in testamentis condendis ne haeredes instituantur ex bonis ecclesiae parentes vel familiares. De bonis patrimonialibus vero tutius est vita durante in piis caritatis operibus disponere quam haeredum arbitrio et consilio sese committere. Eorum memoria in benedictione erit, qui animam suam, Ecclesiam suam, pauperes suos, pia opera diocesanos et praesertim seminarium haud obliviscantur. Ceterum meminerint sacerdotes verba S. Augustini: „Fac testamentum tuum, dum sanus es, dum sapiens es, dum tuus es; in infirmitate positus, blanditiis aut minis duceris, quo tu non vis.“

6. — Procul a sacerdote sit luxuria! Caute igitur ambulet cum mulieribus. Nihil tam probrosum, tam Ecclesiae et christiano populo nocivum quam suspecta sacerdotis cum mulieribus conversatio. Etiam speciem mali devitet!

7. — Quoad vero clericorum cum mulieribus cohabitationem haec quae sequuntur firma esse volumus:

§ 1. Iuxta canones (Can. 133) non alias mulieres in domo retineat sacerdos, nisi forte aut matrem, aut sororem aut amitam, aut neptem; extraneae vero ancillae, quibus forte indiget, non sint nisi

famae integrae et provectionis aetatis, ita ut absit omne periculum et scandalum et suspicio. Etiam propter meram suspicionem mulier e domo sacerdotis dimitti debet (S. C. C. die 17. VIII. 1883); et Ordinarium ius habet semper convictum cum certa persona prohibendi (Can. 133. 3).

§ 2. Mulieres consanguineae, quibuscum clerici cohabitare licet ad normam Can. 133 § 2 I. C., sint spectatae probitatis, secus etiam ipsae discedant.

§ 3. Specificè vetamus, ne in domo parochiali habitent parochi fratres cum uxoribus (vulgo cognatae).

§ 4. Haec de cohabitatione volumus in omnibus dioecesibus vavere; et, ut de hoc invigilent, oneramus conscientiam decanorum foraneorum. Si quis vero, quod Deus avertat, istis non obtemperaverit, sed in sua nequitia perseveraverit, sciat se incursum poenas statutas a Conc. Trid. Sess. XXIV C. 6 de Ref. nempe „beneficio privabitur iuxta sacrorum Canonum constitutiones, exemptione et appellatione quacumque remota.“

8. — Turpe quam maxime esset, si sacerdotes intemperantiae se dederent. Ideo ex toto corde in visceribus Christi obsecramus, ut continentiam in bibendo sibi imponant. Insuper sacrorum canonum et antecessorum Nostrorum statuta sequentes mandamus, ut sacerdotes vel quicumque ecclesiastici tabernas publicas aut loca ad instar tabernarum, nisi peregrinationis causa et necessitate compulsi, aut nisi causa evidenter rationabilis, gravis et honesta adsit, non ingrediantur (Can. 138).

9. — Abstineant sacerdotes ab oblectamentis et lusibus sanctitatem status clericalis dedecentibus (Can. 138, 140) et declinent etiam nuptiarum convivia, nisi sint consanguineorum vel propinquorum, neve sint faciles, etiamsi invitati fuerint, minus privatas adire, et otiosorum hominum conventus devitent.

10. — Clerici ne se immisceant profanis et quaestuosis officiis. Negotiationem et mercaturam vel per se vel per alios exercere sive in propriam, sive in aliorum utilitatem (Can. 142) sub poena suspensionis a divinis interdiciuntur, et strictè praecipimus et vetamus, ne sacerdotes procuranda suscipiant suorum coniunctorum bona, quae sint negotiis implicata, quantumvis eiusmodi procuratio caritatis aut necessitatis nomine honestari videatur.

11. — Item omnem curam adhibeant sacerdotes, ne se fidelium negotiis in foro publico immisceant.

Intentare autem alicui saeculari personae causam in foro saeculari, quisque ex Clero sibi prohibitum esse sine speciali Ordinarii permissione sciat.

12. — Omnes vero causae, quas inter se fortasse habent clerici, sacerdotes et omnia pia loca, quae ab Ordinario pendent, ad forum Ordinarii devolvenda sunt. Prohibemus igitur sacerdotibus omnibus, cuiuscumque sint dignitatis nec non aliis personis iuridicis a Nobis dependentibus, quominus cuiuscumque generis causas ad forum saeculare traducant, sine licentia Nostra scripto obtinenda. Personae enim ecclesiasticae, quantum in ipsis est, salva et integra servare debent iura ecclesiastica de fori privilegio et de immunitate personali. (v. Can. 120.)

13. — Non licet Clericis maioribus et religiosis partem habere in lite vel causa sanguinis vel occisionis. Nequit igitur clericus esse accusator, testis, iudex, etc. aut quoquo modo agere, cum res est de crimine homicidii vel de eius punitione.

14. — Cum clerici militiae Christi adscripti sint, et semper mortificationem eius circumferre debeant, iam in vestitu eam prae se ferant. Imminuunt vestes clericales varia quoque pericula imminentia et maiorem conferunt statui ecclesiastico auctoritatem.

Mandamus igitur ut tonsura, iuxta sacros Canones, patente incedant (Can. 136 § 2), et vestes modestas iuxta consuetudinem deferant; laicales vero nullo prorsus modo. Nec ullo unquam tempore tolerandum eos in profanas saeculi novitates abire.

15. — Breviter debent clerici vitare tum quidquid eorum gradui debitam reverentiam apud laicos imminuit, prohibetque ne ex suis laboribus fructum congruentem ferant; tum quidquid a spiritu mortificationis, quo instructi esse debent, et a sanctitate condicionis clericorum alienum est. Quod bene expressit Conc. Trid. illis verbis: „Sic decet clericos in sortem Domini vocatos vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque rebus nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum prae se ferant;“ nam „Clerici debent sanctiorem prae laicis vitam interiorem et exterioriorem ducere eisque virtute et recte factis in exemplum excellere“ (Can. 124 I. C.).

II. Quae clericis facienda sint.

Verumtamen non solum devitent malum, sed et bonum faciant sacerdotes, servantes mandatum vocationis suae sine macula secundum talentum, quod quisque accepit a Domino, ei rationem reddituri.

16. — Primum itaque omnium de sua perfectione cogitent, ut ecclesiastico spiritu repleti Deo perfectiore vitae ratione placeant, Deo pleniore ardoris et operum copia serviant. Ad quam perfectionem consequendam exhortamur, ut quotidie certum temporis spatium a reliquis occupationibus ereptum mentali orationi religiose et constanter impedant, quia „absque meditationis exercitio nullus, secluso miraculo Dei, ad christianae religionis normam pertingit“ (Gerson). Haec est enim „quae mentem purificat, regit actus, corrigit excessus, mores componit, vitam honestat et ordinat“ (S. Bern.). Missam quotidie, nisi gravi causa prohibeantur, statuta hora et qua decet pietate et reverentia celebrent et nunquam sine ministro (C. 813); et videant ne ullus elabatur dies quin animam piorum librorum accurata lectione aliquantisper refecerint, et Sanctissimum Sacramentum visitaverint (Can. 125).

17. — Meminerint sacerdotes, quod absoluto modo et sub gravi peccati poena obligatione quotidie officium canonicum, digne, attente ac devote in omnibus eius horis, omnibusque eius partibus et requisitis recitare adstringuntur; nec facile exoneratur sacerdos ab eius recitatione nisi id moraliter vel physice impossibile ipsi sit, vel si id non possit nisi cum extraordinario incommodo vel damno (Can. 135 I. C.).

18. — Vehementer adhortamur clericos, ut frequenter ad Sacramentum Poenitentiae accedant (Can. 125 § 1); et nullo modo differant peccata confiteri ad summum ultimum mensem.

19. — Curent insuper sacerdotes, ut alicui pia consociationi, ut v. g. Unioni Apostolicae, vel Prae Pontifice et Ecclesia, vel Tertio ordini etc. se adscribant.

20. — Praestituant insuper sacerdotes sibi ordinem diurnum, quem facile et libenter observare possunt, nam „ordo dux est ad Deum, et omne a Deo sunt, ordinata sunt“ (S. Aug.). „Custodite ergo ordinem, ut ordo vos custodiat“ (S. Bern.). Quamdiu hic servetur, labores et omnes muneris partes facile, fideliter, neque sine

merito perficiuntur. Ab illo vero temporis momento, quo ordo negligitur, omnia perturbantur, vivitur in diem, officia aguntur remisse, brevique mergimur tam profunde, ut omnis paene spes aliquando emergendi abiicienda videatur.

III. De exercitiis spiritualibus.

21. — In bulla Clementis XI ad Episcopos Italicos haec de exercitiis sacris habentur: „Quidquid sordium de mundano pulvere contractum est, commode detergitur, ecclesiasticus spiritus reparatur, mentis acies ad divinarum rerum contemplationem extollitur, recte sancteque vivendi norma vel instituitur vel confirmatur. Quamobrem viros ecclesiasticos nobis subiectos magnopere hortamur, ne hanc utilitatem ipsis propositam praetermittant.“ Itaque:

22. § 1. Exercitia spiritualia, ad normam Can. 126 Cod. I. C., per quinque saltem dies integros fiant, et omnibus et singulis praescribimus, ut saltem tertio quoque anno sacris exercitiis intersint.

§ 2. Novensiles sacerdotes spiritualibus exercitiis vacare decernimus per tres annos continuos, ut supra, ab eo quo ordinationem sacerdotalem receperunt computandos.

§ 3. Ad spiritualia exercitia sacerdotes per litteras a Curia Nostra missas convocantur et sine gravi causa et sine Nostra expressa licentia absentes ipso facto suspensionem a Missae celebratione ad nostrum beneplacitum incurrere decernimus.

23. Cordi Nobis est, ut sacerdotes saltem altero quoque mense aut privatim, aut apud aliquam religiosam domum recollectioni (vulgo ritiro) vacent.

24. — Sed sacerdoti, qui semet in recto tramite conservare velit, sola pietas non sufficit, cum eidem etiam indomito laboris amore opus sit „multa enim mala docuit otiositas“ (Eccl. 33. 29).

„Si non legis, si non studueris, dormitabit anima tua prae tedio, et hostes animae tuae tua sabbata deridebunt... Otium siquidem sine litteris est vivi hominis sepultura.“ (Cassianus.)

IV. De studiis et conferentiis pastoralibus.

25. — Enimvero omnibus persuasum est clerum, ut supernaturali suae missioni faciat satis exercentque illam fructuose, pietate praepremis a Iesu Christo hausta praeditum esse debere; at non mi-

nori mensura clerum sacra scientia indigere omnes affirmant, qui praesunt in Ecclesia Christi necnon periti in ea, de qua merito dicitur „ars artium regimen animarum“. Nam iuxta veterum dicta: „Duo sunt nobis necessaria, vita scilicet et doctrina; alterum propter nos, alterum propter proximum.“

Si necessitas praefata theoretice communiter admittitur, practice tamen haud raro studium sacrarum disciplinarum negligitur, non absque detrimento muneris pastoralis, aestimationis et decoris cleri, praesertim penes excultos laicos.

Ut ergo penes omnes sacerdotes Nostros fructus aliqualis certus etiam in hoc rerum genere obtineatur, ad particulares determinationes deveniendum esse censuimus.

26. — § 1. Omnes sacerdotes novensiles ad normam Can. 130 C. I. C. per integrum triennium tenentur coram proprio Ordinario aut suo ad hunc finem Delegato quovis anno experimentum vocale in sacris disciplinis, non quidem omnibus, sed antea opportune ab Ordinario designatis subire.

§ 2. Materia huius examinis desumenda est praesertim ex theologia morali, ex theologia pastoralis et ex iure canonico et proponendo aliquot quaestiones practicas solvendas.

§ 3. Programma et tempus ad examen subeundum indicentur ab Ordinario.

§ 4. Pro examine non est excedendum ultra tempus unius horae, nunquam vero minus quam dimidia hora impendatur.

27. — Ut sacrarum disciplinarum notitia in Seminariis accepta conservetur et frequenti exercitatione foveatur et crescat, validissimi adiutorii sunt Collationes tam de re theologica, quam de liturgica, quae olim iam in Ecclesia introductae fuerunt, quas S. Carolus nominat scholas atque exercitationes non solum studiorum sed etiam officiorum ecclesiasticorum, quas Romani Pontifices pluries et magnopere commendaverunt et quae nuperrime Codex I. C. (Can. 131) ut in universo orbe haberentur, praecepit.

Collationes istae opportunam quoque offerunt occasionem consilia conferendi circa bonum publicum fidelium promovendum.

28. — Itaque Apostolicae Sedis praeceptis obtemperantes eaque debita oboedientia prosequentes mandamus, ut collationes praedictae in unaquaque dioecesi recte instituantur.

Quoad methodum, qua conferentiae instituendae sunt, haec sint servanda.

* num vulgare verbum „ritiro“ in Albania!!

§ 1. Quaestiones tractandae (6 in anno) proponuntur quovis anno in libello periodico interdioecetano „Fletorja e Klerit Katolik të Shqypnis“.

§ 2. Decanis foraneis incumbit collationum locum et diem statuere, iis praesidere, elaborata scripta colligere et ad Ordinarium mittere.

§ 3. Omnes, nisi ab Ordinario loci dispensentur, scriptam afferant solutionem, ac sorte in ipso coetu eligatur qui casus propositos resolvat.

§ 4. Decanus foraneus, vel qui conventui praeest, quam citius Ordinario loci deferat nomina eorum qui conventui non interfuerint et quam de causa.

§ 5. Quamvis collationes ad normam Can. 131 I. C. saepius in anno habendae sint, toleramus ob viarum longitudinem et asperitatem, et parvum numerum curatorum animarum, ut saltem ad duas vel tres reducantur.

§ 6. Si vero contingat, ut quis gravi ex causa ad collationes accedere non possit, tenetur infra mensem quaestiones propositas solvere et solutiones scriptas ad Episcopum mittere.

§ 7. Clericus, qui sine iusta et rationabili causa collationibus non interfuerit vel propositas solutiones ad Episcopum non miserit, mulctatur pro unoquoque casu ad 10 Coronas argenteas pro Capsa dioecesana; et si non solverit, ab Ordinario suspendatur a sacris.

29. — Praecipimus, ut Libellus periodicus „Fletorja e klerit“ diligenter legatur et conservetur. Omnes vero sacerdotes curam animarum habentes tenentur eum personaliter emere.

30. — In diariis, foliis vel libellis periodicis aliquid edere, insuper scripta cuiusvis generis in lucem prodere sine licentia Nostra clericis interdicitur. (Can. 1386 § 1.)

V. De residentia.

31. — Parochi residentiam praescriptam (Can. 465 I. C.) rite observent.

§ 1. Residentia tum materialis sit oportet, tum formalis potissimum. Materialis quatenus de facto parochus intra fines paroeciae commoretur, formalis quatenus non corpore tantum praesens sit, sed praecipue animo, seu residentia debet esse laboriosa, ut aiunt canonistae (Bened. XIV Inst. eccl. XVII n. 18).

§ 2. Insalubritas aeris non excusat parochum a residentia, neque aetas senilis, nec infirma corporis valetudo, nec loci distantia, nec parvus animarum numerus: neque praetextu inimicitiarum, nec propter ipsam pestis causam, etsi coadiutorem habeat, fas est parochum a populo suo abesse. (S. C. C. in S. Ag. Goth. 16. III. 1741; in Portugal. 6. IV. 1647, in Maioric. 20. XII. 1738.)

§ 3. Parochus iusta interveniente causa quotannis per bimestre abesse valet, idoneo vicario tamen constituto, qui animarum curam interea gerat (Can. 465 § 2).

§ 4. Parochus autem abesse a paroecia ultra hebdomadam non poterit sine licentia expressa Ordinarii, et dummodo prius Ecclesiae suae pro absentiae tempore rite prospexerit. (Can. 465 § 3.)

§ 5. Pro absentia infra hebdomadam requiritur saltem licentia decani foranei, nisi agatur de absentia ad unum vel duos dies. Semper hisce casibus parochus finitimus certior reddatur, ne animarum cura detrimentum patiat.

§ 6. Si urgens et repentina necessitas aliquem ab ecclesia sua advocet ita, ut licentia sive ab Ordinario sive a suo decano pro absentiae duratione peti antea nequeat, is debet quamprimum de absentia Episcopum vel respective decanum certiores facere.

§ 7. Illud etiam probe curent decani, ne ipsae breviores absentiae in dies dominicos aut festivos incidant, quibus maxime debent oves a pastore suo refici.

§ 8. Quivis parochus qui die dominico vel festivo de praecepto paroeciam suam sine licentia expressa Ordinarii deseruerit, quin functiones paroeciales hora competenti obierit, suspensus a divinis ipso facto maneat.

§ 9. Qui discedendi licentiam obtinuerit, ubi primum ad gregem suum redierit, eum qui veniam abeundi dedit, de reditu suo certiores faciet.

§ 10. Caveant insuper sacerdotes extra urbem commorantes, ne frequentius quam necessitas vel gravis utilitas postulet ad urbem accedant, maxime autem a mercatis nuntiisque frequentandis abstineant.

VI. De oboedientia et unione Episcopum inter et Clerum servanda.

32. Meminerint sacerdotes quod speciali obligatione tenentur reverentiam et oboedientiam suo quique Ordinario exhibendi (Can. 127) propter horum promissionem in ordinatione emissam. „Episcopum

sequamini, sicut Iesus Christus Patrem; terribile est enim tali contradicere“ (S. Ign. Mart.).

33. Maximopere in Domino commendamus unionem et concordiam clerum inter et suum Ordinarium ac nostrum supremum Pastorem Romanum Pontificem. Nostris potissimum temporibus, cum Ecclesia eiusque ministri tot odiis et insectationibus impetantur, sola unio et intima concordia Episcopum inter et clerum est pignus prosperi eventus atque fructuosae operationis. Totum robur nostrum in hac unionem consistit. Hanc unionem aeternus animarum Pastor, Dominus noster Iesus Christus, tam ardentem a Patre efflagitavit in momento, quo viam Crucis erat initurus: „Pro eis rogo... ut sint unum! ut omnes unum sint!“ (Io. 17. 9, 11, 21). „Unionem igitur amate, dissidia fugite... Ubi autem divisio est et ira, ibi Deus non habitabit et non habitat.“ (S. Ign. Mart. in Ep. ad Philad. C. VII.) „Episcopo attendite, ut et Deus vobis attendat... Collaborate vobis mutuo, una certate, una currite, una compatimini, una dormite, una exurgite, ut Dei administratores et familiares et ministri. Placete illi, cui militatis, a quo et stipendia fertis; nemo vestrum desertor inveniatur!“ (S. Ign. ad Polyc. C. VI.)

Ita, fratres carissimi, ita sit ut S. Ignatius monet: „Nemo vestrum desertor inveniatur.“ Etenim sacerdotes Episcopum deserentes facillime deviant, et ut passeret solitarii a daemone, animarum venatore, eiusque adiutoribus capiuntur secundum Ecclesiastem „Vae soli! quia cum ceciderit, non habet sublevantem se“ (Eccl. 4. 10); cum Episcopo vero sacerdotes firmiter uniti, ut lapides iuncti cum lapide angulari, fiunt murus cunctis hostibus inexpugnabilis. „Funiculus triplex difficile rumpitur“ (Eccl. 4. 12).

34. — Sed adhuc unum est, cui omnino studere debent Ecclesiastici omnes, si velint proprii officii partes rite implere, nempe inter se ipsos concordia. Praestat sane, ut quos una simul in defensione sui Nominis adunavit Deus, unam colant et fidem mentium et pietatem actionum, scilicet „eandem caritatem habentes, unanimis, idipsum sentientes, nihil per contentionem, neque per inanem gloriam“ agentes. (Phil. 2. 2, 3.)

Obsecramus igitur regulares et saeculares ecclesiasticos in nomine Domini nostri Iesu Christi, ut veram pacem et concordiam inter se servant: „Unum omniumque commune est propositum; idem sit et aequae sincerus zelus. Tollite diffidentiam, auferte criminationes, procul absint dissensiones; afferte mutuam fiduciam, adhibete patientiam christianam, adsit mutua dilectio“ (Leo XIII All. 23. XII. 1901).

35. — Fugiant igitur clerici colloquia detractoria tum inter se tum maxime coram laicis. Quomodo stabit populorum religio, si ministri se invicem mordent? Nam „quod omnium gravissimum est, haec criminatio non in nobis consistit, verum ad magnum et venerandum nostrum ministerium transit“ (Chrys. Or. 3 de pace). Revocent in mentem verba Magni Constantini: „Vere, si propriis oculis vidissem Sacerdotem Dei aut aliquem eorum, qui monacali habitu circumamicti sunt, peccantem, chlamyde me expoliarem et cooperirem eum, ne ab aliquo videretur.“

Infirmiores in fide et pietate relevent et sustineant, afflictos solentur, delinquentes blande et suaviter admoneant.

VII. De agendi ratione circa res politicas.

36. — Quoad agendi rationem circa res politicas haec principia inculcamus:

§ 1. Sacerdotes et praesertim animarum curatores in sua publica vita finem suae divinae missionis, salutem nempe animarum cum gloria divina promovendam, nunquam oblivioni dent; quo enim magis inaestimabili suae sacerdotalis vocationis dignitate compentrentur, suaeque actiones vocationi respondeant, eo maiorem confidentiam fidelium sibi commissorum se consecuturos eoque abundantiores fructus progressus moralis et sanctificationis obtenturos, persuasum habeant. Nam „quamdiu iuribus tuis te continueris, omnium aestimatione perfrueris, ac salutarem exercebis auctoritatem; et ex eo tempore, quo controversiae in litigiosas contentiones excesserint, fiduciam amittes, et veneratio, qua omnes in te ferebantur, in contemptum aut odium mutabitur“ (Valluy, Norma vitae sacerdotalis).

§ 2. Idecirco Sacerdos, qua civis iuribus civilibus uti potest, memor tamen semper suae dignitatis. Hic iuvat meminisse verba Leonis XIII: „Modeste igitur utendum iure suffragii: vitanda omnis suspicio ambitionis; reipublicae munia capessenda prudenter“ (Ep. ad Ep. Bras. 1899.) Firmo tamen praescripto Can. 139 § 4. sacerdotes Albaniae munia civilia accipere sine venia Apostolicae Sedis prohibentur.

§ 3. In politicis et administrativis electionibus operam dent sacerdotes, ut tales viri eligantur, qui et bonorum christianorum fama gaudeant ac parati sint commode religionis promoverè, et, si qua necessitas id postulet, etiam defendere. Moneant idcirco etiam fideles tum de iure ac officio quod ipsis incumbit quoad electionem, tum potissimum de praecepto viros probos eligendi in bonum Eccle-

siae atque rei publicae; electores tamen instruuntur, educuntur ac, unita vi, ad urnas ducuntur, pro posse, per alios bene cognitos et revera probos viros, qui omnibus in adiunctis, hoc munus rite exercere valeant.

Quodcumque insuper dignitatem cleri dedecet, sedulo devitent, et rationes ac industriae adversariis nullo modo offensivae adhibeantur, ita ut christiana caritas, quantum in illis est, nihil detrimenti accipiat.

In omnibus denique et adamussim mentem Ordinarii exsequantur parochi.

§ 4. Clerus non potest esse indifferens circa res politicas, quae connexionem habent cum spiritualibus, cum Ecclesia ius habeat disponendi in omnibus rebus religionem et salutem animarum tangentibus. At nihil agatur contra iudicium et directionem Auctoritatis Ecclesiasticae.

§ 5. In rebus mere politicis ne nimis, et non nisi cum summa prudentia se immisceat clerus, neve immoderate curet de legibus saecularibus, quae nullum prorsus nexum cum religione habent. Amorem patriae et nationis autem ostendat et apud parochianos foveat, modo tamen iusto et aequo.

§ 6. In omnibus teneat modum, ne videatur magis humana quam caelestia curare. Respuat media illicita vel inhonesta, neve ipsis adversariis aequitatem et iustitiam denegat. Nunquam ita imprudenter et acriter agat, ut decus clericale laedatur.

§ 7. „A politicorum motuum negotiis ecclesiastici se extraneos servant; neque audeant de quaestionibus profanis, quae politicam redolent sive in ecclesia cathedram christianam profanantes, sive extra ecclesiam, absque Ordinarii venia, publice concionari“ (Inst. S. C. Prop. F. 1920).

§ 8. „Quodcumque fuerit gubernii civilis regimen, populos cohortari ne negligant, ut civilibus constitutis potestatibus fideliter pareant, eisque se subiiciant, uti Apostolus docet, non tamquam hominibus, sed tamquam Domino servientes; atque in hoc exemplo sint omnibus: debitum obsequium erga cuiusque loci potestates ostendentes, earumque leges, dummodo honestas et Religioni non adversas, probe colentes.“ (Inst. S. C. Prop. F. 1920.)

§ 9. Secundum praescripta ecclesiastica, imprimis iuxta Litteras Apostolicas Leonis PP. XIII, sacerdotes et alii catholici in unione et consensu cum Episcopo dioecetano agant in omnibus saltem re-

bus quae religionem tangunt; neve dubiis societatibus nomina dent contra consilium Episcopi. In dubio, utrum res sit mere politica, an habeat nexum cum religione, Episcopi sententiam negligere vel sententiam suam privatam iudicio Episcopi praeferre et, quod peius est, propalare et defendere, temerarium est (Conc. Salisb. 1906).

§ 10. Tandem, hac aetate, qua principium potestatis adeo concussum est, non praecepta dumtaxat, sed et consilia monitaque priorum Episcoporum ex corde accipiant sacerdotes. Omni studio, neglectis sententiis propriis, etiamsi meliores videantur, unio omnium catholicorum procuranda est, ac semper contactum vivum cum Episcopo proprio omnes viri, sive clerici, sive laici, qui actionem catholicam promovent, habere debent.

Haec monita sequens, clerus bene de Ecclesia patriaque merebit, Episcopi autem pleno iure suos sacerdotes sibi coronam et gloriam esse dicere poterunt.

II. DE DISCIPLINA POPULI.

Prouti statui clericali opportune subvenimus, consultum quoque duximus et pro statu laicali adhibere quasdam praescriptiones aequae depellendis spiritualibus morbis et sustentandae valetudini necessarias.

Ad curatores igitur animarum rursus conversi eodem monemus, ut quotidie et serio considerent, quam magnum sit ministerium suum et quam grave negotium ab illis pendeat: „Vos estis Presbyteri in populo Dei; a vobis pendet anima illorum“ (Judith 8. 21).

Caveant ergo sacerdotes et praesertim parochi, ne per socordiam desidiamque suam concredita sibi oves pretioso Christi sanguine redemptae quicquam detrimenti capiant, ne divinam ultionem in se concitent, cum de illis Divino Iudici reddenda sit ratio. „Ipsi pervigilant, quasi rationem de animabus vestris reddaturi.“ (Ad Hebr. 13. 17.)

I. De vita populi religiosa et morali.

37. — Omnes ergo Dei ministri vitiorum extirpationi totis viribus incumbant, errantes insequendo ut in viam iustitiae reducantur, oves perditas e deo in carlam Domini importando, demum peccatores immorigeros Nobis indicando.

Meminerint tamen verba Benedicti XIV (in Constit. *Ab eo tempore*): „Quia malum universale est, ac altas radices egit, opus est prudentia

et maturitate, ne fructu careat medela, ac vulnus exasperet: quod possumus exigendum est, non quod optamus. Admonitionibus proinde uti satius videtur quam minis; et si minae quandoque intententur, servandum est exacte monitum sapientissimum S. Augustini in Epist. 22 ad Aurelium Carthaginiensem Episcopum: — Non aspere, quantum existimo, non duriter, non modo imperioso ista tolluntur; magis monendo, quam minando; sic enim agendum est cum multitudo: severitas autem exercenda est in peccata paucorum. Et si quid minamur, cum dolore fiat de scripturis comminando vindictam futurorum; ne nos ipsi in nostra potestate, sed Deus in nostro sermone timeatur. Ita prius movebuntur spirituales, vel spiritualibus proximiores; quorum auctoritate et lenissimis quidem sed instantissimis admonitionibus cetera multitudo frangatur. — “

38. — Et imprimis parochi absterreant fideles suos a fraudibus et latrocinis aliisque criminibus contra iustitiam, quorum remissio impossibilis est, nisi praeter poenitentiam animi accedat et restitutio in re vel in voto facienda. Ideo parochi et confessarii circa absolutionem furum notorum adamussim observent quae in Concilio tertio Albaniensi praescribuntur, et eos nisi cum cautione praescripta absolvent. „Omnes vero qui perseveraverint usque ad mortem in prava consuetudine furandi, atque impenitentes vel in actu peccati obierint, ecclesiastica sepultura privari debent“ (Conc. III p. 26) et in loco profano sunt sepeliendi. Item fures quamvis non consuetudinarii notorii, qui in actu vel occasione furti occisi fuerint, sepultura ecclesiastica in perpetuum privari debent, nisi prius certa dederint poenitentiae signa.

39. — Deterreant fideles speciatim ab usurae crimine longe lateque diffuso, quo multi etiam ex illis qui honorabiles ac honesti cives haberi volunt, foedantur, quodque utriusque Testamenti pagina condemnatur, et cuius criminis reos eorumque haeredes restitutioni prave perceptorum lucrorum obnoxios declaramus cum Sancta Matre Ecclesia. Ad eradicandam usuram nihil magis prodest quam absolutionis denegatio, nisi prius usurarius restituat id quod excedit lucrum toleratum.

40. — De lucro percepto ex mutuo, ut conformes sint inter se confessarii, sequentia pro praxi notamus ac statuimus.

§ 1. Recipere lucrum ex mutuo, id est propter beneficium mutui, certum est esse usuram lege naturali, divina et ecclesiastica prohibitam.

§ 2. Aeque indubium est recipere lucrum, data pecunia mutua, propter aliquem verum ac iustum titulum ipsi mutuo extrinsecum, non esse usuram.

§ 3. Omnes conveniunt titulos, ob quos aliquid supra sortem exigere licet, esse — damnum emergens — lucrum cessans — periculum sortis.

§ 4. In hac re sedulo observentur, quae in secundo et tertio Concilio Albaniensi statuta sunt, quibus innixi in nostra regione reprobamus et prohibemus usuras, quae excedunt 10 supra 100 ad annum.

41. — Curatores animarum hortamur atque iterum hortamur, ut detestabile homicidii facinus insectentur, ut penitus eradicetur, et fideles privatis publicisque adhortationibus et poena excommunicationis a Conciliis statuta, quam non solum homicida sed etiam complices incurrunt, ab eodem deterreant. Homicidae, ex delicto, extra coemeterium in perpetuum sepeliendi sunt, nisi prius legitime absoluti fuerint.

42. — Cum grave praeceptum Domini sit veniam concedere iis qui nos offendunt, hanc caritatis legem parochi pro viribus opportuna occasione inculcare ne omittant; deterreant autem fideles a vindicta privatim sumenda, et si reparationem aliquam repugnent necessariam, ad legitimam auctoritatem recurrant.

43. — Abortum facinus esse pessimum fideles sciant, et a parochis et confessariis moneantur, iis qui illum praeparaverint, matre non excepta, excommunicationem Ordinario loci reservatam ex can. 2350 § 1 Cod. I. C. esse statutam.

44. — Ad errores et abusos, qui circa Matrimonium irrepserunt, et quos Conc. III pag. 36-37 enumerat, tollendos omni vi et studio conentur parochi; sed speciali modo nihil praetermittant, quin perniciosum ac foetidum publici concubitus et adulterii flagitium penitus eradicetur, quod non paucos ad aeternum interitum ducit, et de quo Tridentina Synodus dixit: „Grave peccatum est homines solutos concubinas habere, gravissimum vero, et in huius magni sacramenti (matrimonii) singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum liberis alere et retinere“ (Sess. 24 c. 8). Igitur animarum rectores in visceribus misericordiae errantes huiusmodi oves quaerant, et ad Christi civilem reducant; nullisque perterriti difficultatibus et in Deo spem suam collocantes de nullius peccatoris salute

desperant, sed ardentissimo zelo de omnium peccatorum conversione solliciti sint, et adhibito consilio proprii Episcopi, conversionis viam praeparare studeant, ut animas Deo lucrentur. Donec vero peccatores in concubinato publice vixerint et signa verae resipiscentiae non dederint, ab actibus legitimis ecclesiasticis excludantur (Can. 2357 § 2 I. C.) et excommunicatione de mandato Ordinarii plectantur, una cum suis complicibus; tota vero illorum familia, quaecum illi cohabitent, privetur sacramentalibus. „Quod si nihilominus infelices ad extremum vitae in concubinato perseveraverint, quamvis postremo poenitentiae signa dederint, ac proinde Sacramentorum sint facti participes, tamen renovantes decretum in superiori Concilio latum decernimus ut, in horrendi scandali poenam atque ad aliorum terrorem, ecclesiastica sepultura, uti contra duellantes statutum est, privati maneant.“ (Conc. Alb. III pag 39).

45. — Absterreant parochi fideles suos a periuriis proferendis, praesertim coram iudice; „os enim quod mentitur occidit animam“ (Sap. 1. 11). Et nos iterum improbamus atque damnamus perniciosam incerti iuramenti consuetudinem, qua fideles, nulla habita certitudine de hominis innocentia, ipsam iuramento comprobant, suspecti hominis indemnitati prospicientes. Etenim quicumque eiusmodi incertitudinis iusiurandum praestiterit, iudici Deo, qui accipit pro galea iudicium certum, merito est rationem redditurus (Conc. Alb. II C. VII), et Nos hoc peccatum reservamus.

46. — Curatores animarum et confessarii saepe cuiusque generis superstitiones, omnesque diabolicas fraudes, quocumque vocentur nomine, acriter insectentur; et transgressores beneficio sacramentalis absolutionis, quatenus adiuncta patientur, ad tempus priventur (Conc. Alb. III pag. 28).

47. — Cum oporteat sua corpora fideles exhibere „hostiam viventem, sanctam, Deo placentem“ (ad Rom. 12. 1), abominentur omnes carnis immunditias, et in sua quisque conditione morum integritatem custodiant et modestiam vitae, et prorsus devitent quidquid bonis moribus detrimentum affert.

48. — Moneant persaepe fideles „in omni patientia et doctrina“ religionem non verbis tantum, sed vita et opere sibi esse profitendam, omnia praecepta tum divina tum ecclesiastica pie et iuste adimplendo.

II. De sanctificatione dierum dominicorum et festorum.

49. — Curent parochi quantum verbo et auctoritate valent, ut in sua quisque paroecia omnes fideles devote religioseque festos dies celebrent; nunquam enim satis deplorari potest apud plurimos pessima consuetudo violandi dies festos per opera servilia et negotiationes cum desertione ecclesiae et verbi Dei et exercitiorum quae ad cultum pertinent.

50. — § 1. Vehementer igitur in Domino animarum Pastores hortamur et obtestamur, ut fideles edoceant, neminem posse, nisi gravi suffragante causa, pastorum iudicio probanda, se eximere a duplici obligatione, qua tenentur singulis diebus dominicis et festis de praecepto, tum abstinendi ab operibus servilibus, tum interveniendi Sacro, eosque pessime sibi illudere, qui levi quacumque vel commentitia ratione ignaviam propriam tegentes ab utroque vel alterutro praecepto se excusatos praesumunt.

§ 2. Caveant parochi ne propriae Ecclesiae praedia diebus festis excoli permittant, neque hanc licentiam facile aliis concedant, nisi vere gravis urgeat necessitas, uniformi ab omnibus parochis agendi ratione servata.

§ 3. Praecipimus ut Parochi sub gravi fidelibus serio inculcent, ne diebus festis de praecepto proprias merces et res comestibiles vendendas exportent, nisi urgente necessitate et de Parochi venia.

§ 4. Cum autem populares conventus, qui diebus festis Sanctorum parochiarum Patronorum et Indulgentiarum fieri solent, adhuc passim perdurent cum damno spirituali et temporali incolarum, inculcamus ne isti conventus, qui a primis vespere festi incipiunt, ultra secundas vespere diei festi protrahantur.

§ 5. Parochis, ut ovium cuique hereditarium opportunitati ac necessitati consulant, potestatem facimus, ut diebus Dominicis et festis de praecepto sive pro distictis pagis, sive in eadem ecclesia parochiali diversis horis, gremium offerant sacrificium, servatis ceterum de iure servandis. (Can. 866 § 2.)

§ 6. Circa festa abrogata attente ac perseveranter meditentur Parochi decretum Pii PP. X in hac re, et speciali modo haec verba: „Spem Nos certam fovemus fideles universos iis etiam diebus, quos nunc de numero festivitatum praecepto obstrictarum expungimus, suam in Deum pietatem et in Sanctorum venerationem non minus quam antea fore testaturos, ceterisque diebus festis, qui in Ecclesia

servandi supersunt, diligentiore quem antehac studio observandum praeceptum curaturos. “ (Deer. S. R. C. 23. I. 1912.) Idcirco, si cessationis a laboribus servilibus ac Missam audiendi praecepta excipias, ab antiqua consuetudine nil in re mutatum teneas; quod fidelibus omnibus sedulo recolendum, ut huius pontificiae benignitatis mentem penetrando religiosa officia aequaliter adimpleant.

III. De religiosa institutione populi.

51. — § 1. Nostra aetate, qua tot errores in populum disseminantur, qua „diminutae sunt veritates a filiis hominum“ (Ps. 11. 2) et plurimi supina religionis christianae ignorantia torpent, et pereunt, nihil magis necessarium est et ad salutem animarum utilius quam aeternarum veritatum et verbi divini praedicatio frequens. Memores ergo sint omnes sacerdotes in curam animarum vocati, se esse ministros verbi divini, se pro Christo legatione fungi, tamquam Deo exhortante per eos, neve unquam neglegant munus concionandi, quod tam graviter iis incumbit.

§ 2. Praescribimus et obligamus sub gravi animarum curatores quacumque commenticia ratione seclusa, ut omnibus diebus dominicis in ecclesiis catecheses instituant, etiam si auditorum numerus exiguus sit. Parochi vero qui post trinam admonitionem huic praecepto non satisfecerint, suspensione a divinis plectantur.

§ 3. Instituantur autem verae catecheses i. e. explanationes catechismi, non solum, ut aiunt, conciones catecheticae, et ita quidem, ut intra tres vel quatuor annos totus catechismus iuxta suum ordinem exponatur.

§ 4. Non necesse est monere parochos, ut omnibus mediis praesertim iuvenes ad has catecheses audiendas trahant, parentesque eorum edoceant de obligatione filios ad institutiones catecheticas mittendi in ecclesias.

§ 5. Tum pro audientibus, tum pro docentibus catechismum largae indulgentiae ab ecclesia sunt concessae.

52. — Parochi alique animarum curatores tum per se tum per concionatores populum sibi commissum adhortentur et commonefaciant ut frequenter accedant ad Sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae, et urgeant ut fideles praesertim in solemnitatibus per annum id faciant.

Sacerdotes vero et praesertim parochi, quacumque diei ac noctis hora ad sacramenta administranda vocabuntur, nullam officio suo

praestando, praesertim si necessitas urgeat, moram interponant, nec petentes duris verbis increpent, ne morositate sua fideles ab usu sacramentorum absterreant.

53. — Persuasum habeant parochi, quod impossibile est quavis institutio et formatio religiosa populi in illis paroeciis, ubi incolae nimium distant ab ecclesia, nisi parochus fiat missionarius et pagos dissitos saepius visitet, et ibi sistat per aliquot dies ad cibum salutis, sacramenta scilicet et instructionem doctrinae christianae, distribuendum.

IV. De educatione iuventutis et de scholis.

54. — Circa christianam iuventutis educationem in scholis sequentia notamus:

Verbis Christi dicentis: „Docete omnes gentes“ (Matth. 28. 19) Ecclesiae officium iniunctum est omnes homines sine discrimine, ideoque etiam tenerae aetatis iuventutem fidei veritate imbueri et mediis gratiae Deo conciliare. Proinde soli Ecclesiae ex lege naturali-divina ius et facultas competit religiosam catholicam iuventutis institutionem et educationem providendi et dirigendi, cum econtra res publica ad hoc munus implendum nec facultate polleat nec debita aptitudine praedita sit.

Verum legibus et usibus localibus iura Ecclesiae circa educationem publicam alicubi violantur praesertim institutione scholarum interconfessionalium, ad quas pueris cuiusvis religionis aditus patet, et in quibus, quod magis dolendum, praeceptores acatholici iuventutem catholicam instituere et educare non prohibentur.

Quae cum non sine gravi detrimento Ecclesiae stabiliri perspicuum sit, rogamus omnes viros catholicos sive laicos sive sacerdotes, et praesertim eos, qui ad publica officia deputantur, ut iura Ecclesiae circa scholas pro viribus tueantur, strenue defendant et non acquiescant, donec in rectum statum restituantur.

55. — Interea quae sequuntur commendamus et mandamus:

§ 1. Parochi et concessarii saepe commoneant parentes de gravissimo eorum officio curandi christianam liberorum educationem (Can. 1372 § 2. S. R. C.).

§ 2. Christiana filiorum educatio primum in familia est curanda; quare parentes liberos edoceant praeaequas fidei veritates, iisque bene et pie vivendi normam suo praesertim exemplo ostendant.

§ 3. Parentes enitantur, ut in sua potestate sit liberos educare more christiano; quapropter magisterii libertatem, seu ius scholas et praeceptores seligendi totis viribus vindicare contendunt, ut scholae catholicae condantur aequo iure praeditae ac scholae publicae gubernii.

§ 4. Si scholae catholicae ad normam Can. 1373 I. C. sive elementares sive mediae desint, curandum est, praesertim a locorum Ordinariis, ut condantur (Can. 1379).

§ 5. Pueri catholici scholas acatholicas, mixtas, neutras, quae nempe etiam acatholicis patent, ne frequentent (Can. 1374), nam „Ecclesia semper scholas, quas appellant mixtas vel neutras, aperte damnavit, monitis etiam atque etiam patribus familias, ut in re tanti momenti animum attenderent ad cavendum“ (Leo XIII, Encycl. Nobilissima Gallorum gens, 1884).

§ 6. Ne praetermittant parochi in scholis parochialibus pueros elementa religionis docere, et omnibus modis ab eis curandum est, ne etiam in scholis publicis religiosa institutio omittatur, et accurate invigilent, ne pueri in istis scholis detrimentum quoad religionem vel mores patiantur.

§ 7. Collegiis, ephebeis, quae laicali, seu neutra, quam dicunt, ratione reguntur, parentes catholici filios educandos ne tradant (v. Instr. S. C. Prop. Fide 25 - IV - 1868), et parochi omnibus mediis etiam denegatione absolutionis parentibus interdiciant, ne prolem suam ad collegia neutra sub quocumque praetextu mittant.

§ 8. Pueros vero non catholicos in scholis nostris admittere non est illicitum, dummodo nullum periculum adsit perversionis adolescentium catholicorum quoad religionem, vel mores (v. Instr. S. C. Prop. 25. IV. 1868). Non licet vero pueris non catholicis ministerium religiosum peragere in ecclesia, vel in schola, neque acatholicis cum catholicis intervenire functionibus ac caeremoniis religiosis, ut sunt processiones et similia.

§ 6. — Excitentur praesertim in urbibus, et excolantur, si iam exstant, oratoria festiva, circuli gymnici etc. ad inventutem tuendam, et educandam et recreandam. In huiusmodi circulis constituendis non solatium tantum spectetur, sed prae omnibus sollicitudo in christiana doctrina addiscenda et Sacramentorum frequentia foveatur.

V. De ieiunio ecclesiastico et de abstinentia.

57. — § 1. Mandamus quibuscumque animarum pastoribus, ut ne cessent populum sibi commissum edocere, quae sit praecepti huius

ecclesiastici obligatio et quomodo ei satisfieri oporteat. Intra Missarum solemnias pluries promulgetur decretum annuale de ieiuniis et abstinentia observandis, quod quotannis ante tempus quadragesimale pro omnibus dioecesibus in lingua vernacula editur, ut omnibus fidelibus innotescat; singula ieiunia per hebdomadam occurrentia populo annuntientur unaquaque dominica ieiuniis proxime praecedente, et de modo atque gravitate observantiae fideles monebunt.

§ 2. Non solum Ordinarii locorum, sed etiam parochi in casibus singularibus iustaque de causa possunt subiectos sibi singulos fideles singulasque familias, etiam extra territorium, atque in suo territorio etiam peregrinos, a lege communi de observantia abstinentiae et ieiunii dispensare (Can. 1245 § 1).

§ 3. Ordinarii ex causa peculiari magni populi concursus aut publicae valetudinis possunt quoque totam dioecesim seu locum a ieiunio et abstinentia dispensare (Can. 1245 § 2).

VI. De missionibus.

58. — Ad mores celerius corrigendos, pietatem fovendam, permultorum conscientiam sedandam cultumque divinum pristino decori restituendum vix quidquam aptius est quam exercitia populi spiritualia, quae vocantur missiones. Itaque parochos rogamus et monemus, ut cum ad gregis sui renovationem media consuetae curae pastoralis non sufficere cognoverint, ingravescentibus malis sacrae missionis remedio occurrere studeant. Monemus et fideles ipsos, ut, quantum singuli possint, missiones celebrandas adjuvant iisque diligenter intersint.

59. — In honorem Sacratissimi Cordis Iesu vel Sanctissimi Sacramenti, ad promovendam dignam susceptionem sacramentorum et quandam recreationem vitae spiritualis tridua sacra, ut aiunt, annuatim peragenda commendantur.

VII. De Actione catholica.

60. — Hanc occasionem nostri quaedam etiam de actione catholica tradenda vensemur. Nam ad fidei et religionis efficacem defensionem magna activitate providendum est. Temporum enim ac rerum adiuncta, quae admodum Leo XIII in Encyclica „Rerum novarum“ insinuat, ad suas etique partes accingendum, et maturissime quidem, exposulant, ne tantae iam molis incommodum fiat in-

sanabilius cunctatione medicinae." Adiuventum huic officio Pastorum quam maxime accommodatum atque efficax illud est, quod in actione catholica consistit; id est, ut pulcherrimis verbis regnantis Summi Pontificis Pii XI utamur, „studium illud ferventissimum precibus primum assiduis exemplisque vitae, deinde verbis bonis scriptionibusque frugiferis ac ceteris etiam caritatis operibus adiuventisque connitendi, ut cum in singulis animis hominum, tum in domestica ipsa et in civili communitate divino Cordi Christi Regis debitus in primis amor, cultus et imperium restituatur. Huc item spectat *bonum certamen*, veluti pro aris et focis, ineundum praeliumque multiplici e fronte committendum pro iuribus societatis religiosae ac domesticae, Ecclesiae ac familiae, a Deo naturaque profectis, de ipsa liberorum institutione. Huc denique pertinet omnium eorum summa, seu complexio institutorum, consiliorum et operum, quae nomine actionis catholicae, Nobis carissimae, perhibentur." (Enc. *Ubi arcano*.)

61. — Ceteris omnibus Sacerdotes, praesertim parochi, hac in re praeire satagant, in auxilium etiam laicos vocando ac compellendo. Ingruente bello contra fidem et bonos mores et conspicientes quod „manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius“ (Ier. Thr. 1.10), perclament: „Omnis qui zelum habet legis... exeat post me.“ (1. Mach. 2. 27.)

62. — Igitur media quae sequuntur praecipue adhibeant. Religio, speciatim ope beneficentiae erga pauperes, reddatur amabilis. Populus edoceatur circa religionis veritatem, necessitatem atque utilitatem, et maxime contra sectas. Omnis industria adhibeatur ad iuventutem salvandam. Procuranda est melioratio parociae, quad viros praesertim, excitando catholicum zelum.

63. — Insuper adlaborandum est, ut vocationes ad statum ecclesiasticum promoveantur et custodiantur. Unitis viribus cleri et laicorum, ad procuranda ea quae religionis intersunt, sedula cura intendatur. Nihil tamen ineundum, nihil promovendum Ordinario inculto.

64. — Consociationes et sodalitates catholicae, a Nobis probandae, praesertim in urbibus condantur. Curandum tamen est de substantia, non vero de sola specie; et proinde socii ferventer admonentur, ut ecclesiam frequentantes, pios religionis actus exercentes, prae ceteris vere exemplo sint.

„Societatibus ad hanc actionem pertinentibus, propter frequentes cum negotiis saecularibus et pecuniariis rationes, efficacius, ut con-

stat, et aptius viri laici probatae fidei et vitae praeficiuntur, quae de causa sacerdos praesidis munus huiusmodi societatum, quantum fieri potest declinet.“ (Istr. Congr. Aff. eccl. straord.).

65. — Valde iuvant conferentiae, quae profecto fervorem excitant, animum addunt, instruunt, activitatem adaugent.

Maxime autem oportet, ut consociationes omnes finem suum prae oculis habeant, de quo Leo XIII ait: „L'azione dei cattolici mira... a moralizzare le popolazioni: renderle ossequenti alla Chiesa ed al suo Capo, allontanarle dal pericolo del socialismo, e sollevarne l'indigenza colle opere molteplici della carità cristiana“ (Encycl. Saepe numero): et ideo re et effectum in omnibus semperque catholica ratione, catholicis principiis, catholica praxi, innitantur.

66. — Quaelibet consociatio catholica suas constitutiones Nobis probandas subiiciat.

67. — Fideles laude digni sunt, si sua dent nomina associationibus ab Ecclesia erectis vel saltem commendatis; caveant autem ab associationibus secretis, damnatis, seditiosis, suspectis, aut quae studeant sese a legitima Ecclesiae vigilantia subducere (Can. 684 I C.), et „eo quidem diligentius quod propter observatam (plerumque) ab iisdem honestatis speciem, corruptelae periculum, quod in ipsis latet, difficilium a simplicibus praesertim hominibus et adolescentibus praesentiri et praecaveri poterit“ (Instr. S. Off. de Sect. Masson. O.V. 1884).

68. — Quamvis coetus laicorum, qui res mere temporales pro fine habent in hisce Ecclesiae moderatoribus non subiaceant, tamen quotquot catholici nominis sunt, legi morali christianae semper subsumt, et ut veros filios Ecclesiae oboedientes se gerere debent.

69. Actio catholica „cum re politica nullo modo nullaque ratione sese commiscere audeat, politicantium partium studiis ac finibus ne inserviat, quum hoc ab eius fine omnino alienum sit, quod tantum in eo est, ut naturae humanae ac Evangelicis iura praeceptis, beneficae in populo actioni diligenter studeat“ (Pius X. I. Encycl. 18. XII. 1903).

70. — Fidelibus inculcetur doctrina Leonis XIII: „a seditione et a seditiosis usquequaque caveant; aliena cuiusvis iura habeant inviolata; iusto dominis obsequantiam atque opera volentes exhibeant; domesticae vitae ne fastidiant consuecundinem multis modis frugiferam; religionem colant, ab eaque vitae in asperitatibus certum petant solatium.“

71. — § 1. Ad spiritum christianum excitandum et ad pietatem fovendam valde conferunt etiam pia sodalitates et confraternitates; imo huiusmodi sodalitatum erectio nonnumquam, testante experientia, unicum fere est medium movendi fideles ad sacramenta saepius suscipienda.

§ 2. Iuxta principium „non omnes omnia iuvant“ singulae sodalitates non pro omnibus sunt, sed prudens electio pro diversitate aetatis, sexus, status, condicionis necessaria est.

§ 3. Ut autem ex iis percipiantur omnes, quos indigitavimus, fructus, praeter erectionem canonicam, etiam condiciones praescriptae adimpleantur oportet. Novae sodalitates non instituuntur nisi ex Episcopi licentia, cuius iurisdictioni subiacent.

§ 4. Quam maxime commendandae sunt pro nostris temporibus sodalitates SS. Cordis Iesu; SS. Sacramenti; Apostolatus orationis, Tertii Ordinis, S. Familiae Nazarethanae, Rosarii, Scapularis, Congregationis Marianae etc.

§ 5. Consociationes huiusmodi ne sint multae, sed quae eliguntur excolantur et diligentissime regantur, ut quod intendunt, reapse obtineant.

72. — Denique obsecramus omnes, qui catholico nomine gloriantur, ut omnibus quaestionibus posthabitis, quae unitatem animorum scindunt, ad tramitem principiorum supra declaratorum se gerant, et uno animo cum Ecclesia liberrime actionem catholicam evolvant cum mutua concordia et tolerantia.

Huic Instructioni finem ponentes tanquam duces populi et pastores ovium in Domino obsecramus et monemus omnes ecclesiasticos et fideles, ut Nobis omnino credant animas suas, ut praeter divina praecepta servent ecclesiastica, institutiones Nostras respiciant, et consilia in eorum salutem data prosequantur pio zelo; sic gradientes non aberrabunt de via veritatis et de salute aeterna non periclitabuntur; sed copiosa descendet benedictio desuper, ut adimpleantur verba S. Scripturae: „Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum... videas bona Ierusalem omnibus diebus vitae tuae; videas filios filiorum tuorum, pacem super Israel“ (Ps. 127. 4-6).

† ERNESTUS COZZI

Archiepisc. Philipp. Delegatus Ap.

† LAZARUS MIEDIA

Archiep. Scodr. et Adm. dioec. Alex.

† FRANCISCUS MELCHIORI

Archiepisc. Dyrrhachiensis

† BERNARDINUS SHLLAKU

Episcopus Pulatensis

† DR. GEORGIUS KOLETSI

Episcopus Sappensis

† IOSEPHUS GJONALI

Episcopus - Abbas Miriditarum.

INSTRUCTIO

EPISCOPORUM ALBANIENSIIUM

DE OFFICIO DECANI FORANEI.

Cum ad normam Codicis Iuris Canonici Vicarii foranei, qui et „Decani“ appellari solent (quo nomine Nos quoque eos vocabimus) in omnibus dioecesibus instituti sint, ut iidem munere suo recte apteque fungi possint, Nos Episcopi Albanienses in Conventu die 27 Aprilis Scodrae habito sequentem Instructionem „de officio Decani“ edere censuimus.

1. — Magni momenti ad dioecesim bene administrandam est Decanorum institutio, vi cuius aliquot probatae fidei sacerdotibus Episcopus quaedam officia et facultates committit, eos in partem sollicitudinis vocat et in adiutorium regiminis assumit, quia Episcopus non potest sua praesentia ubique adesse et omnibus interesse. Ex hac sola consideratione patet a Decanorum habilitate et solertia multum pendere disciplinam ecclesiasticam et ordinatam dioeceseos administrationem.

2. — Decanatus nomen habet a loco ubi Decanus residet; Nostrum est, quem sacerdotem dignum iudicaverimus, ad huiusmodi munus eligere et Decanatus sedem transferre. Semel autem collatum officium Nobis liberum erit in alium parochum transferre, quatenus id magis expedire iudicabimus.

3. — Munus Decani sacerdotis committendum est, qui commendatur, praeterquam morum integritate, etiam scientia, rerum gerendarum usu, administrationum peritis, zelo in recogitandis et promovendis remediis ad necessitates pastoralibus et socialibus decanatus.

In specie oportet Decanum esse affabilem et hospitem erga sacerdotes; quos quasi pater ad se trahere studeat, omnibus iuvenem et auxilium praebere et praesertim iuniores paterne dirigere.

4. — Decanus in munere suo explendo debet christiana fortitudine esse praeditus. Nam et si officium suum omnem circumspec-

tionem et cautionem desiderat, nolumus id prudentiae studium unquam abeat in sollicitudinem pusilli animi, ob quam Decanus rei difficultatibus, hominum dieteriis plus aequo commotus non audeat ad id devenire, quod magni ad salutem animarum interesse videtur.

5. — Qui parochus decanatu a Nobis praeficiatur, acceptis patentibus litteris Nostris, sui districtus clero electionem propriam significet.

6. — Decanus antequam suum officium ingrediatur coram Ordinario iuramentum emittit de officio Decani religiose et fideliter exequendo ad tramitem huius Instructionis iuxta praesentem formulam:

„Ego... nominatus Decanus... spondeo, voveo et iuro, me officium Decani, quantum in me erit, religiose, et fideliter, ad tramitem Instructionis dioecesanae „de officio Decani“ esse adimpleturum; in omnibus vero huius muneris negotiis nonnisi sanctae Ecclesiae prosperitatem et honorem esse quaesiturum.

„Sic me Deus adiuvet, et haec sancta Dei evangelia.“

7. — Clerus et fideles Decanum uti superiorem rite constitutum agnoscere debent eique debitam oboedientiam et reverentiam exhibere. Id detrectantes poenis afficiemus.

8. — Munera Decani alia clerum, alia scholarum paroecialium inspectionem, alia canonicam visitationem respiciunt.

9. De muneribus Decani erga clerum haec praesertim notamus.

§ 1. Decani est invigilare „num ecclesiastici viri sui ambitus seu districtus vitam ducant ad normam sacrorum canonum, suisque officiis diligenter satisfaciant, praesertim circa residentiae legem, divini verbi praedicationem, impertiendam pueris atque adultis catechesim, et obligationem infirmis assistendi“ (Can. 447 § 1, 1°). Invigilet etiam Decanus, ne clerus inconsideranter aere alieno gravetur.

§ 2. Item Decani est invigilare, utrum in toto districtu observentur statuta synodorum, et „decreta lata ab Episcopo in sacra visitatione executioni mandentur.“ (Can. 447 § 1, 2°).

§ 3. Invigilet etiam, „num decor et nitor ecclesiarum et sacrae suppellectilis, maxime in custodia sanctissimi Sacramenti et in Missae celebratione, accurate servetur; an sacrae functiones secundum sacrae liturgiae praescripta celebrentur; bona ecclesiastica diligenter administrentur, adnexaque illis onera, in primis Missarum, rite impleantur; rectene conscribantur et asserventur libri paroeciales.“ (Can. 447 § 1, 4°).

§ 4. Decani est Sacerdotum sibi subditorum difficultates et dubia recipere et solvere, ac dissidia et contentiones, si qua forte inter ecclesiasticos vel inter pastorem et populum exsurgant, pro viribus ex bono et aequo componere: aliter de omnibus fideliter monere Episcopum.

§ 5. „Pertinet etiam ad Decanum, statim atque audierit aliquem sui districtus parochum graviter aegrotare, operam dare ne spiritualibus ac materialibus auxiliis honestoque funere, cum decesserit, careat; et curare ne, eo aegrotante vel decedente, libri, documenta, sacra supellex aliaque quae ad ecclesiam pertinent, depereant aut asportentur“ (Can. 447 § 3).

§ 6. Decani est (Can. 448 § 1) singulis annis et opportuno tempore conferentias pastorales iuxta normas in Instructione „de disciplina cleri“ instituere iisque praesidere, omni studio, pio zelo, prudentia; consilio suo eas promovere et de peractis conferentiis relationem mittere Episcopo.

§ 7. Item eius est indicare, ubi fieri contingat, congregationem cleri sui districtus pro rebus ecclesiasticis decanatus sui agendis, eique praeesse et de die conventui assignato et de rebus gestis Nos certiores facere.

§ 8. Curent etiam Decani, ut mature ante conventum synodalem annualem clerum sui districtus convocent, et collatis consiliis discutiant negotia pastoralia communia in Synodo proponenda et pertractanda.

§ 9. A Decano est curandum, ut praeccepta, edicta, monita ac litteras, quae a Nobis distribuenda accipiat, absque mora singulis parochis transmittat, ne ex sua incuria bonam ecclesiae detrimentum capiat.

§ 10. Denique Decani est omni modo invigilare, ut in clero servetur ac foveatur catholica doctrina ac conformitas in rebus agendis, non secus atque unitas actionis ac spiritus.

§ 11. In subitis casibus promptiora adhibeat remedia, quae indicaverit necessaria; interim vero illic ad Ordinarium recurrat.

10. — De muneribus Decani quoad scholas et inventutis educationem haec notamus:

§ 1. Quotannis Decanus per seipsum scholas paroeciales, si quae existant, inspectas et se certiores reddat de progressu in religione addiscenda et de exercitiis pietatis alumnorum.

§ 2. Invigilet, ne pueri in scholis publicis sui districtus detrimentum quoad religiosam institutionem et educationem patiantur.

§ 3. Curet Decanus, ut inter parochum et magistrum, si adsit, animarum concordia vigeat. Parochus, in quantum fieri potest, cum magistro in animi unitate vivat, pacem servet, et facilis sit ad praestanda servitia; sed a nimia familiaritate absteineat.

11. — § 1. Ut decani Visitationis Canonicae Paroeciarum sui districtus munus, a Iure Canonico (Can. 447 § 2) ipsis impositum, singulis annis exequantur praecipimus. Visitatio vero non obiter, non festinanter conficienda formalitatis instar, sed rite et religiose, sicut gravitas negotii exposcit.

§ 2. Ad hoc munus rite adimplendum: 1° Quae in Codice et in hac Instructione Decanos respiciunt, rite perpendat; 2° Visitatio localis, realis, et personalis esto; 3° Archivi libros, nempe Baptismorum, Matrimoniorum et Mortuorum revisat, et certior fiat, num in Baptismorum libris Confirmationes, Matrimonia etc. adnotentur. Praesertim inquirat circa legata num rite adimpleantur, eorumque libri et inventaria num qua par est diligentia asserventur. Singulos libros proprio nomine manu scripto et die visitationis appposito signet; 4° De forma pro hostiis et de vino pro Sacro faciendo inquirat.

§ 3. Decanus si quid inordinatum deprehenderit, doceat quid agendum; remedia praescribat, quoad minora oretenus, quoad maiora per breve decretum.

§ 4. Decano visitanti ad tramitem Iuris debetur procuratio canonica, i. e. suppeditatio victualium.

§ 5. Occurrente visitatione pastoralis Decanus comitatur Episcopum tanquam convisitor; decreta visitalia singulis intimat et eorum executioni invigilat. Elapso uno anno a die expeditionis decretorum, se certiore reddit de eorum executione et de hoc relationem facit Ordinario.

12. — Post peractam visitationem, omnibus bene perspectis, accuratam et veram relationem ad Episcopum mittat Decanus, in qua omnes, qui sunt maioris momenti, defectus, pericula, mala etc. sincere exponantur indicatis remediis, quae ad ea praecavenda necessaria, utilia et opportuna esse indicaverit (Can. 449).

13. — Quisque Decanus habeat Archivum decanale ab archivo paroeciali distinctum, in quo reponantur registra, relationes, inventaria, litterae etc.

14. — Quo facilius Decani munere ipsis demandato, satis gravi, fungi possint in commodum sui districtus, aliquas facultates eisdem tribuimus et concedimus, quibus tamen uti debent in bonum fidelium, non arbitrario modo, et ex causis rationabilibus.

Officio Decani sequentes facultates tribuimus:

a) Absolvendi in sui decanatus territorio a peccatis Nobis reservatis.

b) Praeicipiendi, data necessitate et servatis rubricis, collectam in Missa pro publicis necessitatibus (v. g. ad petendam pluviam, ad postulandam serenitatem etc.) ad octo dies.

c) Dispensandi super una vel duabus proclamationibus matrimonialibus in scriptis, et facta mentione facultatis ab Ordinario acceptae. Si sponsi in diverso decanatu habitant, ab utroque Decano dispensatio petenda.

d) Dispensandi a tempore feriato.

e) Tribuendi aedituis facultatem tangendi vasa sacra.

f) Benedicendi paramenta et imagines sacras ecclesiarum sui decanatus.

Facultates sunt exercendae personaliter, ita ut Decanus subdelegare nequeat.

15. — Decani lege segreti obstringuntur tum quoad specialia mandata, quae in decanatus utilitatem habeant, tum in iis omnibus, quae vel Nos ab eisdem de decanatu exquisiverimus, vel ipsi ad Nos detulerint, ne inefficax evadat eorum zelus, aut contra leges prudentiae et iustitiae peccent.

16. — Decanus praecedit omnibus parochis aliisque sacerdotibus sui districtus (Can. 450 § 2); Episcopi vero requireunt praecedentiam super alios sacerdotes, vel speciales honores in ecclesiis, Decanis, uti talibus, concedere. Super eisdem Decano, ratione sui decanatus, nulla super sacerdotes ipso antiquiores et digniores praeminentia in choro aut in processione competere, sed ipsi tanquam simplici sacerdoti locus inter alios, iuxta receptionis suae tempus, est assignandus. (S. R. C. 14 Dec. 1495 n. 43.)

17. — Ad ecclesiasticam disciplinam promovendam et bonos sive fidelium sive praecorum clericorum mores alendos, maxime in ope et auxilio Decanorum confidimus. Volumus igitur, ut praeter annuam de sui Decanatus visitatione et statu relationem, ad Nos referre illi-

co teneantur, si quid accidat, quod interventum Nostrum quomodo libet requirat; ceterum necesse est, ut crebra Decanorum cum Nostra Curia rerum consiliorumque intercedat communicatio.

18. — Praesens Instructio incipit valere a die suae promulgationis et speramus fore, ut ipsa rite executioni mandetur et accurate servetur.

Datum Scodrae, die 28 Aprilis 1923

† ERNESTUS COZZI
Archiepisc. Philipp. Delegatus Ap.

† LAZARUS MIEDIA
Archiep. Scodr. et Adm. dioec. Alex.

† FRANCISCUS MELCHIORI
Archiepisc. Dyrrhachiensis

† BERNARDINUS SHLLAKU
Episcopus Pulatensis

† DR. GEORGIUS KOLETSI
Episcopus Sappensis

† IOSEPHUS GJONALI
Episcopus - Abbas Miriditarum,

INSTRUCTIO

EPISCOPORUM ALBANIENSIIUM

DE ARCHIVO PAROECIALI.

In omni recta administratione Archivum seu Tabularium maximi momenti res est, cum omnia de anteactis negotiis documenta ac ad rem informationes ac notitiae in eo perquam diligentissime ac ex ordine ita custodiri debent, ut necessitatis utilitatisque causa quaerentibus praesto sint.

1. — Quare in omnibus paroeciis, iuxta Codicem I. C. (Can. 383, 384, 479 § 4) archivum aliquod haberi debet, seu armarium speciale, in quo reponendi sunt libri paroeciales, decreta, epistolae Ordinarii et alia documenta, quae vel patrimonium ecclesiasticum vel pastorale ministerium attingunt.

2. — Constructum vel positum sit in loco sicco, ne humiditas libris aliisque documentis noceat, bene defensum, ne sorices scripta arrodant, et procul ab igne, ne incendii periculo exponatur; dispositio autem interna sit ordine temporis et rerum in appositis thecis seu involucris.

3. — Documenta, inventaria, contractus et alia quae ad possessionem Ecclesiae vel beneficii spectant, sint facilia inventu in archivo et a curatoribus animarum vigili attentione semper custodiantur.

4. — Cum in archivo paroeciali nihil nisi quod Ecclesiam vel paroecialem curam spectat, sit reponendum, armario archiviali inscriptione externe apponatur „Archivum paroeciale.“

5. — Item nemini extra domum paroecialem archivales libri vel scripta aut alia documenta pro indicationibus, transcriptionibus etc. tradantur; quodsi quis necessitatem huiusmodi et iusta de causa habeat, hoc nonnisi in officio paroeciali praesente ipso parochi faciat.

6. — Cavendum est, ne documenta aliaque scripta ad Archivum pertinentia sparsim hic illic per domum dispersa relinquantur, sed curandum, ut statim ac accepta fuerint, in Archivum reponantur.

7. — Quoad libros canonicos seu paroeciales inibi accuratissime custodiendos, et qui primas partes obtinent, sequentia diligenter observentur.

§ 1. Cum matricularum libri sint ad saecula duraturi, curatores animarum cum de eorum constitutione agatur, alba tantum et solida charta utantur et volumen compactum conficiatur.

§ 2. Semper adhibeatur atramentum, quo procedente tempore scripta conservari possint.

§ 3. In describendis regestis tanta adhibeatur cura, ut quidquid contineant, si non calligraphice omnino, adeo tamen intelligibiliter habeatur, ut legentibus perspicue praesto sit ac nulli dubitationi locus reliquatur. Erroris causa, paginae ne blacerentur, et aliae in eorum loco ne sufficiantur. Abrasiones vero, et liturae, quae et illegitimum efficere possunt documentum, omnino vitandae sunt, et si harum necessitas habeatur, ut apud postillationibus a descriptore documentum confirmetur, necesse est.

§ 4. Etsi hi libri sint mere ecclesiastici et nomine ecclesiae scribantur, nihilominus, ut libri, etiam quod nos a potestate civili de facto seu documenta publica fide digna considerantur, et documenta et testimonia ex iis descripta vere authentica in ioro tum ecclesiastico tum civili habeantur.

§ 5. Summa sollicitudinem ergo adhibeant parochi, ut praesertim matriculae baptizatorum, copularum et mortuorum non modo accuratissime et sine ulla defecutione scribantur, sed etiam quantumcumque antiquae adsint, scrupulosissime conserventur. Gravissimum enim

onus responsabilitatis coram Deo et patria subeunt illi, qui hac in parte sunt negligentiores. Nemo enim ignorat, quod ope horum et similium librorum gravissimae et intricatissimae causae non modo spirituales, sed temporales etiam definiantur: et consequenter in eos culpa recidere debeat, qui in illis conscribendis aut conservandis minus sunt accurati, siquidem accedit aliquando, ut ex defectu matricularum quaestio decidi et iustitia administrari nequeat.

8. — Actus Baptismi notandi sunt in libro paroeciae ubi sacramentum administratur, etiamsi baptizatus sit ex aliena paroecia oriundus. Hoc tamen in casu Parochus, qui Baptismum administravit, mittet documentum seu notitiam a se collati Sacramenti ad parochum proprium baptizati.

9. — Actus Matrimonii extra propriam paroeciam celebrati — ex delegatione tamen parochi iuris — notandi sunt in libro propriae paroeciae post acceptam notitiam initi Matrimonii.

10. — In fine cuiuscumque voluminis librorum paroecialium, index alphabeticus actorum conficiatur, ad prompte, cum opus fuerit, acta inveniendae.

11. — Ad normam Can. 470 § 3 „in fine cuiuslibet anni parochus authenticum exemplar librorum paroecialium baptizatorum, copulatorum et defunctorum ad Curiam episcopalem transmittat“.

12. — Quicumque officio tenetur acta vel documenta seu libros Curiarum ecclesiasticarum vel libros paroeciales conficiendi, conscribendi aut conservandi, si ea falsare, adulterare, destruere vel occultare praesumpserit, suo officio privetur, aliisque gravibus poenis ab Ordinario pro modo culpae puniatur. (Can. 2406 § 1.)

13. — Quoad hos paroeciales libros in specie sequentes constituentur ac in archivio adserventur:

1. Regestum Baptismorum,
2. Regestum Confirmatorum,
3. Regestum Matrimoniorum,
4. Regestum Defunctorum,
5. Liber animarum status,
6. Liber legatorum et onerum adnexorum cum satisfactione annuali,
7. Liber missarum.

14. — Habeatur quoque in qualibet paroecia: „Liber memorialis seu chronicus“ ecclesiae et beneficii paroecialis. Huiusmodi

librum omnibus animarum curatoribus conscribendum iniungimus. In hoc autem libro summa cum fidelitate describantur omnia, quae memoria digna censeantur pro historia ecclesiastica paroeciae quoad v. g. erectionem, nomina parochorum, bona, coemeteria, missiones, visitationes Episcopi, mores et consuetudines notatu digna parochianorum, notitias historicas loci et alia, quae licet stricte ecclesiastica non sint, relationem cum populo curae commisso habeant. Hae adnotationes maximae utilitatis censendae sunt tum pro historia Albaniae, tum pro ipsius paroeciae regimine: nam successores in paroeciali munere scientes quid antea in paroecia actum fuerit, quomodo antecessores in cura se gesserint, melius poterunt supraedificare supra illud, quod iam ab aliis aedificatum est.

15. — Hic liber chronicus una cum aliis libris paroecialibus erit in visitatione canonica praesentandus, similiter et Decano in eius visitatione annuali.

16. — Quoad documenta quae ad spiritualem et temporalem paroeciae administrationem pertinent, apte disponuntur in thecis seu involucris.

Saltem habeantur:

1. Theca, in qua quicquid ad paroeciale beneficium spectat (inventaria, documenta possessionis et administrationis etc.), asservatur.

2. Theca, in qua epistolare commercium cum Ordinario, in iis quae ad paroeciam pertinent, reponendum est.

3. Theca, in qua omnia, quae spectant epistolare commercium cum civili auctoritate, reponi debent.

4. Theca, in qua litterae pastorales, decreta, acta visitationis aliaeque dispositiones Ordinarii contineantur.

5. Theca continens documenta legatorum, reductionum missarum, confraternitatum etc.

17. — Collectio libelli periodici ecclesiastici interdioecesani in omnibus archivis diligenter servetur.

18. — Si aliqua paroecia occasione mortis paroechi vacare contingat, Decano forane competit clavem archivi apud se custodire, quam tradet suo tempore sacerdoti ad paroeciam regendam designato.

19. — Decani foranei in visitatione annuali videant, num parochi hanc instructionem fideliter observent.

Datum Scodrae, die 28 Aprilis 1923.

† ERNESTUS COZZI
Archiepisc. Philipp. Delegatus Ap.

† LAZARUS MIEDIA
Archiep. Scodr. et Adm. dioec. Alex.

† FRANCISCUS MELCHIORI
Archiepisc. Dyrrhachiensis

† BERNARDINUS SHLLAKU
Episcopus Pulatensis

DR. GEORGIUS KOLETSI
Episcopus Sappensis

† IOSEPHUS GJONALI
Episcopus - Abbas Miriditarum.

EPISTOLA EPISCOPORUM ALBANIENSIIUM

AD CLERUM DYRRHACHIENSEM.

Venerabiles Fratres!

Insolita, immo et memoria hominum inaudita in clero Albaniae gravis aberratio, qua quidam ex vobis in suum Archipraesulem et animarum Pastorem insurrexerunt, maximo Nos moerore affecit, et clerum populumque catholicum non parum scandalizavit.

Quamvis autem iidem laudabiliter suum recognoverint errorem, et humilibus reparaverint scriptis, Nostri tamen officii ducimus hoc publicum scandalum etsi repressum publice damnare, ut omnibus innotescat illam paucorum fuisse hallucinationem, et a catholica cleri Albaniensis educatione omnino dissentaneam; ut omnibus quoque innotescat Nos omnes sive ex clero sive ex catholico populo Albaniae firmum habere propositum vitam nostram ducere illamque finire in plenissima coniunctione ac omnimoda subiectione Romano Pontifici Nostro totiusque Ecclesiae Catholicae Supremo Moderatori.

Vestram autem poenitentiam ac reparatricem subiectionem laudantes, et ex corde auspicantes ne in posterum in catholico clero similia renoventur, Pastoralem Benedictionem vobis impertimus et optima quaeque a Deo adprecamur.

Scodrae, die 29 maii 1923.

† LAZARUS MIEDIA
Archiep. Scodrensis

† BERNARDINUS SHLLAKU
Episcopus Pulatensis

† DR. GEORGIUS KOLETSI
Episcopus Sappensis

† IOSEPHUS GJONALI
Episcopus - Abbas Miriditarum.

CASUS CONSCIENTIAE

propositi pro conferentiis pastoralibus
anno 1923 solvendi.

CASUS I.

Alisius ethnicus, Silviae Christifidelis amore captus, ut eam sibimet sumat uxorem, Baptismum suscepit, et debita obtenta dispensatione, coram Ecclesia matrimonium contraxit. Quo celebrato, detexit fictionem, et uxori revelavit se externe tantummodo et absque ulla intentione Baptismum suscepisse. Mulier, hoc audito, Alisium dereliquit et in Italiam profecta est, ubi, nullo verbo facto de suo primo matrimonio, nuptias celebravit cum viro christiano, quocum in bona fide vivit.

QUAERITUR: I. Quaenam intentio requiratur ad Baptismum suscipiendum?

II Utrum credendum sit baptizato asserenti se intentionem non habuisse?

III. Utrum Silvia bene egerit?

IV Utrum secundum eiusdem matrimonium teneat?

CASUS II.

Anicetus missionarius vocatus est a parentibus ad infantem domi baptizandum specie quidem ne infans infirmus sine Baptismo moreretur, sed revera ut domi solemniore et lautiores vestes agerent. Anicetus, quamvis fraudem detexerit, ne familiaris indignationem incurrat, infantem baptizat, omnes caeremonias iuxta Rituale Romanum adimplens.

Idem Anicetus, plus nimio novis moribus indulgens, quoties infantes in ecclesia baptizat semper sola vernacula lingua tum cum rituales interrogationes facit, tum cum recitat *Credo* et *Pater* una cum patrinis, utitur.

QUAERITUR: I. Ubi conferendus sit Baptismus?

II. An, quibus in casibus et quomodo liceat domi baptizare?

III. Qua lingua faciendae sint interrogationes et preces?

IV. Quid de agenda ratione Aniceti prout in casu?

CASUS III.

Silvius rursicola bis coram tribunali tanquam testis citatus in causa furti se asservit mutus se nullo scire, quamquam noverat delictum reapse a reo fuisse patratum. Prima vice id egit, quia speciali amicitia cum reo coniunctus erat; altera vice, quia timebat

eius vindictam, si damnatus ob eius testimonium poena peracta, in pagum rediret. Hinc factum est, ut neutro in casu bona furto sublata ad dominum suum redierint.

QUAERITUR: I. An graviter contra religionem peccaverit Silvius?

II. An teneatur Silvius ad compensandum detrimentum quod forte oriatur domino rei furtivae?

CASUS IV.

Isidorus, occasionem ingentis lucri e negotiatione quadam obtinendi nactus, pecuniam mutuam a pluribus viris divitibus postulavit, promisso fœnore 15 %. Omnem expectationem superavit felix negotii exitus. Soluta enim auctario promisso, servavit Isidorus 25.000 fr. lucrum.

QUAERITUR: An inquietandi videantur mutuatores, qui tantum fœnus perceperunt?

CASUS V.

Benignus confessarius a Flacco poenitente rogatus est, quid sibi faciendum esset ad reparandum detrimentum, quod Floriberto in negotiatione quadam per fraudem intulisset; hunc enim iam supremum diem obiisse. Iussit confessarius summam restituendam, 500 fere fr., bonis operibus impendi. Sed brevi post a docto sacerdote audivit Benignus se turpiter errasse, pecuniamque illam fuisse omnino restituendam heredibus Floriberti. Quare ubi Flaccus ad confessionem rediit, monuit manere illi obligationem indemnes praestandi dictos heredes. At poenitens, qui iam variis operibus piis et pauperibus 500 fr. erogaverat, recusavit iterum solvere pecuniam quam iam restituerat.

QUAERITUR: I. Quomodo se gerere debuisset Benignus in casu?

II. An teneatur Benignus ad reparandum damnum quod hereditus Floriberti oriturum sit?

III. An Flaccum adhuc premat obligatio restituendi 500 fr. heredibus laesis?

IV. An Flaccus relinquendus sit in bona fide?

CASUS VI.

Linus parochus, qui ab Episcopo binandi facultatem obtinuerat, quadam die Dominica, ablutiones inadvertenter compisit in priore Sacro. Nihilominus, ne magna pars populi sui frustra ad Sacrum audiendum conveniret, iterum celebravit, quod lex Ecclesiae cum tanto incommodo non obligat.

Quid ad casum?